

אפריל 2021

סיכום שנת 2020 ורבעון ראשון של שנת 2021

תוכן העניינים:

חלק א': כללי, משרד הפנים, כספים, סמכויות פקחים, כיתות לימוד, עבודת מטה

1. כינוסי מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 בשנת 2020..... עמוד 2
2. סדרת מפגשי עיון מקוונים בנושא חוסן עירוני..... עמוד 4
3. הרחבת סמכויות הפיקוח העירוני..... עמוד 4
4. מעמדן של העיריות שהוכרוזו 'איתנות'..... עמוד 4
5. הצעת משרד הפנים למיסוד והקמת 'ממשל אזורי'..... עמוד 5
6. צוות ממשלתי לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה באזורי סיכון בפריפריה..... עמוד 5
7. תאגידי מים וביוב אזוריים..... עמוד 6
8. הסדרת עבודתן של חברות הגבייה המופעלות על ידי הרשויות המקומיות..... עמוד 6
9. הרשאה לבינוי כיתות לימוד..... עמוד 7
10. תקצוב בניית מוסדות חינוך המשולבים במבני מגורים/ עירוב שימושים..... עמוד 7
11. התחדשות עירונית בפריפריה..... עמוד 7
12. עבודת מטה - חוק ההסדרים..... עמוד 8
13. הנגשת תשתיות ושירות לאנשים עם מוגבלות..... עמוד 8
14. אתר הפורום והופעות בתקשורת..... עמוד 8

חלק ב': סביבה, קיימות, אנרגיה

15. חוק הפיקדון על בקבוקים גדולים..... עמוד 9
16. מדיניות פסולת חדשה של המשרד להגנת הסביבה..... עמוד 9
17. מסמך מדיניות ארצי לניהול נגר עירוני..... עמוד 9
18. ייצור אנרגיה בעיר..... עמוד 9
19. מניעת רוחות טורדניות ומסוכנות במרחב הבנוי..... עמוד 10
20. בנייה ירוקה..... עמוד 10
21. תכנית ברית ערים לאיכות חיים וסביבה..... עמוד 11

חלק ג': תכנון ובניה

22. פורום תיאום רגולציה משותף עם מנהל התכנון..... עמוד 12
23. הארכת פעילות הותמ"ל..... עמוד 12
24. תיקון 128 לחוק התכנון והבניה..... עמוד 12
25. תקנות הפטור (תעשייה)..... עמוד 13
26. תיקון לתמ"א 49 – תכנית מתאר ארצית למוסדות בריאות..... עמוד 14
27. פרויקט המטרו..... עמוד 14
28. קורס העיר הישראלית 2030: תכנון מחוץ לקופסה..... עמוד 14

חלק ד': תכנית עבודה

29. תכנית העבודה של פורום ה-15 לשנת 2021..... עמוד 15

חלק א': כללי, משרד הפנים, כספים, סמכויות פקחים, כיתות לימוד, תאגידי מים

1. כינוסי מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 בשנת 2020

- בשנת 2020 קיימה מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 מספר דיונים חשובים, בהם נפגשה עם גורמי ממשל בכירים:

○ משבר הקורונה – מרץ 2020

- עם פרוץ משבר הקורונה בחודש מרץ, התכנסה מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 לישיבת חירום מיוחדת.
- סוגיות מרכזיות שנדונו במסגרת המפגש: תיאום מוקדם בין עיריות פורום ה-15, תשלומי ארנונה ואגרת שילוט לעסקים, עצירת החיוב של בתי קפה/מסעדות באגרות שונות בשל הצו המורה על הפסקת פעילותם, הסמכת הפקחים העירוניים לאכוף את חובת הבידוד, חינוך מיוחד, הקדמת העברת תקציבי מדינה לרשויות המקומיות עקב התפשטות נגיף הקורונה ודחיית תשלומים למס הכנסה והביטוח הלאומי, ביטול אירועים וטקסים עירוניים (לרבות אירועי יום העצמאות).

○ משבר הקורונה – אפריל 2020

- בחודש אפריל התכנסה מליאת ראשי הערים של פורום ה-15, לישיבת חירום וזאת לאור הקשיים הגדולים בהיערכות לקראת פתיחת מערכת החינוך.

○ מפגש עם מנכ"ל משרד הבריאות, מר משה בר סימן טוב – מאי 2020

- בחודש מאי נפגשה מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 עם מנכ"ל משרד הבריאות, מר משה בר סימן טוב, שהציג בפני ראשי הערים סקירה על מצב המשבר מבחינה בריאותית, החששות והכוונות העתידיות לגבי החזרה לשגרה.
- במסגרת הדיון הפנימי נדונו נושאים נוספים שהיו על הפרק וביניהם: הסעות בתחום החינוך, פתיחת השווקים העירוניים ועוד.

○ משבר הקורונה – מאי 2020

- סוגיות מרכזיות שנדונו במסגרת המפגש: פתיחת מערכת החינוך, גביית היטלי שמירה, מנגנוני התמודדות עם גרעון תקציבי שנגרם לרשויות המקומיות בעקבות משבר הקורונה ואסטרטגיית פעולה לבעיות הקיימות מול מינהל התכנון.

○ מפגש עם שר החינוך, ח"כ יואב גלנט – אוגוסט 2020

- סוגיות מרכזיות שנדונו במסגרת המפגש: עקרונות המתווה לפתיחת שנה"ל תשפ"א ב-1.9.20, הרשאות תקצוב כיתות לימוד חדשות לשנת הלימודים – 9/2021, ביטול תכנית היל"ה, תכנית אתגר ותכניות נוספות לאוכלוסיות בסיכון, העדר סבסוד ממשלתי לצהרונים ותכנית ניצנים, תוספות תקציביות הכרחיות בתחום ההסעות, כוח אדם ועוד.

○ דיון פנימי של מליאת ראשי הערים של פורום ה-15 - ספטמבר 2020

- סוגיות מרכזיות שנדונו במסגרת המפגש: תזכיר המשרד לשירותי דת בעניין השתתפות העיריות בתקצוב "רזרבת השר", צו הפיקדון על מכלי משקה גדולים, תקצוב כיתות לימוד - בחינת אפשרות לקידום מהלכים נוספים בנוגע לצורך הדחוף בקבלת הרשאות תקציביות גם עבור כיתות לימוד שבנייתם כבר החלה/הסתיימה מכוח הכרת צורך של משרד החינוך.

○ מפגש עם השרה להגנת הסביבה, ח"כ גילה גמליאל – דצמבר 2020

- סוגיות מרכזיות שנדונו במסגרת המפגש: היערכות ליישום החלטת השרה על החלת חוק הפיקדון גם על בקבוקי המשקה הגדולים, דרישת השלטון המקומי להקפיא את היטל ההטמנה ולהפנות את כספי הקרן לשמירת הניקיון לטובת פיתוח פתרונות קצה, הצורך בתקצוב בנייה ירוקה של בתי ספר.

2. סדרת מפגשי עיון מקוונים בנושא חוסן עירוני

- בשנה האחרונה השיק פורום ה-15 סדרה של מפגשי עיון מקצועיים, המתבססים על מסמך "חוסן עירוני בשגרה ובחירום של פורום ה-15", אשר פורסם במהלך חודש יוני 2020.
- במסגרת סדרה זו קוימו עד כה 5 מפגשי עיון בנושאים שונים:
  - עירוניות טקטית – יוני 2020
  - הערכות עירונית לשינויי האקלים – ספטמבר 2020
  - שוויון מגדרי – דצמבר 2020
  - אזרחים ותיקים – ינואר 2021
  - מדיניות ארוכת טווח לניהול הנגר בעיר – מרץ 2021.

3. הרחבת סמכויות הפיקוח העירוני

- במהלך השנה פעלנו להרחיב את סמכויות הפיקוח העירוני בתחומים הבאים:
  - אכיפת עבירות תנועה בעיר באמצעים אלקטרוניים (עבירות כגון: כניסה לצומת חסום, נסיעה בניגוד לכיוון התנועה ועוד).
  - הרחבת סמכויות במסגרת חוק האופניים (כניסה אסורה של אופנוע, אי חבישת קסדה, אכיפה במקומות שאינם עונים להגדרת "מדרכה" – כמו: כיכרות, רחבות ציבוריות, מדרחובים ועוד), **ובמיוחד לחזק את חובת הציות לפקח העירוני.**
- הוקם צוות בינמשרדי משותף בראשות מנכ"ל משרד התחבורה, מר עופר מלכה – הכולל נציגים של פורום ה-15, מרכז השלטון המקומי ומשרדי תחבורה, פנים, משפטים, המשרד לביטחון פנים ומשטרת ישראל.
- עבודת הצוות הבינמשרדי תימשך גם ב-2021.

4. מעמדה של העיריות שהוכרזו 'איתנות', על פי חוק עיריות איתנות

- לאור משבר הקורונה והגידול הניכר בהוצאות התקציביות של הרשויות, פעלנו במשותף עם גזברי העיריות ועם משרד הפנים כדי לוודא שהרשויות שהוכרזו כ"רשויות איתנות" לא יחרגו, מחד גיסא, מהפרמטרים שקובע חוק עיריות איתנות, ומאידך גיסא יקבלו מרחב תמרון תקציבי גמיש יותר שיאפשר להן להתמודד עם אתגרי המשבר.

5. הצעת משרד הפנים למיסוד והקמת 'ממשל אזורי'

- משרד הפנים מנסה לקדם את הרעיון של הקמת רובד שלטוני חדש בין הרשויות המקומיות לבין הממשלה - "ממשל אזורי".
- על פי עבודה שהכין המשרד, הסיבה לכך היא הצורך לשפר את הניהול האזורי/מטרופוליני בישראל, את היכולת לקדם פרויקטים רחבי היקף, והצורך לצמצם פערים סוציאקונומיים.
- לפי ההצעה, ראשי הממשל האזורי ייבחרו על ידי בחירה ישירה (פתק שלישי) או בחירה עקיפה (על ידי ראשי הרשויות באותו אזור), או באמצעות בחירה על ידי מועצת האזור.
- הממשלה תעביר סמכויות לרשות האזורית, אבל גם מצדן של הרשויות המקומיות אמור להיות ויתור על סמכויות לטובת אותה רשות אזורית.
- מהתכנית של משרד הפנים עדיין **לא ברור** אילו סמכויות יעברו מהממשלה לממשל האזורי, ואילו סמכויות יעברו מהעיריות לממשל האזורי.
- לעת עתה אנו מתנגדים לתכנית, בין היתר בשל החשש כי בסופו של התהליך העיריות יאבדו מסמכויותיהן, ומנגד הממשלה לא תבזר את סמכויותיה לממשל האזורי.
- בתקופה הקרובה יתכן וניכנס לשיח מקצועי עם משרד הפנים בנושא.

6. צוות ממשלתי לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה באזורי סיכון בפריפריה

- בנובמבר 2020 הקימה הממשלה צוות בינמשרדי לבחינת כלים משלימים לחיזוק מבני מגורים מפני רעידות אדמה באזורי סיכון בפריפריה, בראשות מנכ"ל משרד הפנים, מרדכי כהן.
- משרד הפנים דוחף לאישור תכנית רב-שנתית לחיזוק ומיגון מבנים בעשר רשויות מקומיות באזורי הסיכון בפריפריה (טבריה, צפת, מגדל העמק, אילת, עפולה, בית שאן, קריית שמונה, חצור הגלילית, קצרין וראש פינה).
- עלות התוכנית מוערכת בכ-2-3 מיליארד ₪. משרדי הפנים והאוצר מדברים על כך שהמיומן יגיע מ-3 מקורות: א. תקציב ממשלתי; ב. הלוואות שילקחו ע"י הרשויות המקומיות בהן יבוצע החיזוק ויוחזרו ע"י הדיירים במעמד מכירת הדירה; ג. היטלי השבחה שייגבו במיזמי פינוי בינוי או תמ"א 38 (וכן התחליף המוצע לה) ברשויות יציבות ואיתנות.
- ההצעה אומרת שרוב ההכנסות מהיטלי השבחה הללו יועברו לקרן ממשלתית ייעודית לחיזוק מבנים בפריפריה, ומיעוטן יועבר לאותן רשויות איתנות בהן יבוצעו אותם פרויקטים של התחדשות עירונית.

- הדיון ה"מסכם" של הצוות התקיים ב-17.2.21. בשל ההתנגדות החרפה שעלתה להצעה מטעם השלטון המקומי, הוחלט לקיים דיונים נוספים בצוות.

7. תאגידי מים וביוב אזוריים

- בחודשים האחרונים הוגשו מספר עתירות בהקשר החוק הקובע הקמת 30 תאגידי מים אזוריים.
- התנועה לאיכות השלטון עתרה נגד העיכוב בהפעלתו של התיאגוד האזורי.
- כמו כן, מספר רשויות מקומיות ותאגידיים הגישו גם הם עתירה כנגד התיאגוד האזורי, ובהן רמת גן, גבעתיים, ראשון לציון, בני ברק, יבנה, כרמיאל, קריית אתא ועוד.
- הדיון הראשון בבג"ץ התקיים ב-24.3.21.
- היו לבג"ץ כמה אמירות חשובות בדיון:
  - שאין בעיה חוקתית בעצם הגדרת החובה לתיאגוד אזורי.
  - אבל מצד שני, נראה שבג"ץ מבין שלא ניתן לממש כבר עתה את התיאגוד האזורי, בשל לקונות שונות בחקיקה וברגולציה של הנושא, ובהינתן אי בהירות תקציבית.
  - בג"ץ הורה למדינה להגיש עמדה מפורטת בנוגע לשינויי הרגולציה מחויבי המציאות ובנוגע לטענות השלטון המקומי.

8. הסדרת עבודתן של חברות הגבייה המופעלות על ידי הרשויות המקומיות

- בג"ץ קצב לממשלה עד לתאריך 15.7.21 להסדיר בחקיקה את נושא הפעלת חברות הגבייה ברשויות המקומיות.
- בג"ץ רמז שלאור גרירת הרגליים הממשלתית הוא לא יעניק ארכה נוספת.
- המשמעות היא שהחל מה-16.7 לא ניתן יהיה לגבות באמצעות חברות חיצוניות, רק באמצעות עובדי העירייה.
- יוזכר שהחקיקה שקודמה לאחרונה בעניין זה נקטעה עם פיזור הכנסת.
- הוקם "צוות היערכות ליום שאחרי" מטעם השלטון המקומי, הכולל בין היתר אנשי מקצוע מעיריות פורום ה-15.

9. הרשאה לבינוי כיתות לימוד

- בהסכם של השלטון המקומי עם הממשלה סוכם כי יוקצו סה"כ 1,630 הרשאות לבינוי כיתות במהלך המחצית השנייה של שנת 2020, ועוד 2400 כיתות בתחילת שנת 2021.
- בבדיקה שערכנו מול רשויות הפורום (כולל רמת שרון, אך ללא אשקלון), נכון לפברואר 2021, זוהה פער של **1,719** כיתות לרעה בין מספר כיתות הלימוד שהוכרו במסגרת תכנית החומש (2047 כיתות) לבין מספר ההרשאות התקציביות שניתנו בפועל (328 כיתות).
- במילים אחרות, לעיריות הפורום ניתנו הרשאות ל-**16% בלבד** ממספר הכיתות בהן הוכר הצורך!

10. תקצוב בניית מוסדות חינוך המשולבים במבני מגורים/ עירוב שימושים

- בחודשים האחרונים גילינו שמשרד החינוך מקשה מאד, ולעתים אף מסרב, לתקצב כיתות לימוד שמתוכננות להשתלב כחלק ממבנה מגורים או מסחר.
- זהו חסם משמעותי בפני תהליכי ציפוף והתחדשות עירונית בערים הגדולות.
- פנינו למנכ"ל משרד החינוך בנושא. גם מרדכי כהן ודלית זילבר, מנכ"לית מנהל התכנון, מסייעים בעניין הזה.
- בקרוב תתקיים ישיבה עם אנשי משרד החינוך. נקווה שזה ייפתר. ולא, נצטרך לתקן את הלקונה הזאת מול שרי החינוך והאוצר הבאים.

11. התחדשות עירונית בפריפריה

- במסגרת דיונים שקיים פורום ה-15 במהלך שנת 2020 עם משרד המשפטים בנושא הסרת חסמים בהתחדשות עירונית, סוכם כי יוקם צוות עבודה משותף לממשלה ולשלטון המקומי, שיעסוק בהסרת החסמים להתחדשות עירונית בפריפריה.
- צוות השלטון המקומי כולל אנשי מקצוע מתוך הפורום ומחוץ לפורום, לרבות עיריות: לוד, עכו, שדרות, אילת, קריית שמונה ועוד.
- במסגרת תהליך זה, גיבש פורום ה-15 במסגרת צוות השלטון המקומי טיוטה ראשונה של נייר מדיניות. למעבר לטיוטה לחצו כאן.

12. עבודת מטה – התייחסות השלטון המקומי להצעות המחליטים של התוכנית

הכלכלית לשנת 2020

- בתחילת יולי 2020 פורסמו הצעות המחליטים אשר היו מיועדות להיכלל בחוק ההסדרים ובתקציב המדינה לשנת 2020.
- לעיון בנייר עמדה מפורט מטעם השלטון המקומי בהתייחס להצעות אלו לחצו כאן.
- הליכי החקיקה הושהו עקב פיזור הכנסת והליכה לבחירות.

13. הנגשת תשתיות ושירות לאנשים עם מוגבלות

- במהלך שנת 2020 וכן בשנת 2021 פורום ה-15 שותף בעבודת מינהלת מרכז השלטון המקומי להשלמת נגישות מבני ציבור. המינהלת עוסקת בקידום מנגנון מוסכם עם הממשלה לתקצוב וביצוע ההנגשה, וכן בהסרת / צמצום האיום הפלילי המוטל על גורמים בכירים ברשויות המקומיות.
- במסגרת צוותי העבודה חברים גם נציגי משרדי הפנים והאוצר, וכן נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

14. אתר הפורום והופעות בתקשורת

- לצפייה ברשימת הפרסומים וההופעות בתקשורת של פורום ה-15 במהלך שנת 2020 והרבעון הראשון של 2021 לחצו כאן.
- במהלך שנת 2020 השקנו 2 מאגרי ידע ומידע מקוון באתר הפורום שמרכזים כתבות, הרצאות ומאמרים נבחרים העוסקים בנושאים הבאים :
- עתיד העירוניות – איך תראה ישראל בעשורים הבאים ? - לחצו כאן למעבר לפינה באתר.
- עירוניות טקטית – משדרגים את המרחב הציבורי – לחצו כאן למעבר לפינה באתר.

חלק ב': סביבה, קיימות, אנרגיה

15. חוק הפיקדון על בקבוקים גדולים

- פורום ה-15 פעל מול השרה להגנת הסביבה ומשרדה ליישום המלא של חוק הפיקדון על מכלי משקה גם על הבקבוקים הגדולים – לאחר דחיות חוזרות ונשנות של הפעלת הפרק הזה בחוק.
- תחולת החוק על בקבוקים גדולים צפויה להיכנס לתוקף ב-1 בדצמבר 2021.

16. מדיניות פסולת חדשה של המשרד להגנת הסביבה

- בינואר 2021 פרסם המשרד להגנת הסביבה את מדיניותו החדשה לטיפול בפסולת עירונית, המבוססת על מודל של 3 פחים במקור (בבית):
  - פח מתמחזרים (הרחבה של הפח הכתום של היום).
  - פח לפסולת "רטובה" (אורגנית – פח חום)
  - פח לכל שאר הפסולת (הפח הירוק של היום).
- פורום ה-15 ומש"מ פועלים כדי לתקן יוזמה זו, שעל פניה מנוגדת למדיניותנו, אינה מותאמת למצב בשטח, וצפויה להשית עלויות גדולות על העיריות.

17. מסמך מדיניות ארצי לניהול נגר עירוני

- בנובמבר 2020 פרסם מנהל התכנון טיוטה של מסמך מדיניות ארצי ובו עקרונות והנחיות לניהול נגר ברשויות המקומיות.
- לצד תמיכתנו בעיקרי במסמך והכרה בחשיבותו, קיימת מחלוקת מסוימת בנוגע למספר סעיפים/הנחיות במסמך.
- פורום ה-15 גיבש התייחסות מקצועית למסמך, בשיתוף עם מרכז השלטון המקומי, שעיקריה הוצגו בדיונים שהתקיימו במנהל התכנון בנושא.

18. ייצור אנרגיה בעיר

- במהלך 2020, המשיך פורום ה-15 לעסוק בנושאי ניהול האנרגיה בעיר.
- פעלנו מול הממשלה לבלימת השינוי באסדרה התעריפית לרכישת חשמל המיוצר על גגות, שפגעה בכדאיות ההקמה של מערכות ייצור אנרגיה ממקורות מתחדשים על מבני ציבור.

- לצד זאת, פעלנו ואנחנו ממשיכים לפעול מול משרד האנרגיה למתן עדיפות במדיניות הממשלתית לייצור אנרגיה במרחב העירוני והמרקם הבנוי, לרבות באמצעות:
  - גיבוש עמדה מקצועית בעניין יעדי הממשלה לייצור אנרגיה מתחדשת ותכנית רשות החשמל לייצור אנרגיה ממקורות מתחדשים.
  - מיסוד ערוץ קבוע של שיתוף פעולה עם אגף "אנרגיה מקיימת" במשרד האנרגיה.
  - ייצוג השלטון המקומי בצוותי עבודה העוסקים בחסמים ופתרונות לייצור אנרגיה במרחב העירוני.
  - תמיכה בשינויי חקיקה לצמצום חסמים לייצור אנרגיה על מבנים והקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים בבתי מגורים.
  - סיוע בגיבוש מפרט ממשלתי לבנייה מאופסת אנרגיה ובתקנות להסדרת אופן החישוב והפרסום של דירוג אנרגטי לדירות.
  - סיוע בקידום תכנית לאומית לאנרגיה מקיימת ברשויות המקומיות.
  - התנעה מחדש של "הפורום העירוני לאנרגיה" – פורום מקצועי לנציגי רשויות מקומיות, בשיתוף פעולה עם משרד האנרגיה ומרכז השלטון המקומי.

19. מניעת רוחות טורדניות ומסוכנות במרחב הבנוי

- ביולי 2020 השיק פורום ה-15 מסמך המלצות חדש בנושא "דגשים והמלצות לשימוש מיטבי בדו"ח רוח ככלי תכנוני".
- המסמך מיועד לסייע לאנשי התכנון העירוני בגיבוש והטמעת פתרונות תכנוניים אפקטיביים לצמצום תופעת הרוחות הטורדניות והמסוכנות במרחב הבנוי, וכן לוועדה המקומית לתו"ב בבדיקת דו"חות רוח (דו"חות מיקרו-אקלים) המוגשים לה.
- ניתן לעיין במסמך באתר פורום ה-15 בקישור [זה](#).

20. בנייה ירוקה

- בספטמבר 2020 חתם שר הפנים על תקנות ארציות לבנייה ירוקה שמבוססות על המדיניות המשותפת של ראשי הערים של פורום ה-15. פורום ה-15 ליווה את התהליך.

- קיימנו מפגש עם נציגי העיריות החברים ב"פורום העירוני לתכנון ובנייה בני-קיימא", לצורך הצגת העדכונים בתחום הבנייה הירוקה והשלכותיהם לעיריות.
- בנוסף, במהלך הרבעון הראשון של 2021 גיבש פורום ה-15, בתיאום עם אנשי המקצוע מעיריות הפורום, מתווה ל"עליית מדרגה" במדיניות הבנייה הירוקה של עיריות הפורום.
- פעלנו מול הממשלה בדרישה לחזור ולאפשר גישה למסמכי התקן **ללא עלות**. דרישתנו נענתה והנושא הוסדר בחודשים האחרונים.
- פעלנו מול הממשלה ומכון התקנים לצמצום העלויות של בנייה ירוקה במבני חינוך, בסיוע מקצועי של החברה למשק וכלכלה.

21. תכנית ברית ערים לאיכות חיים וסביבה

- במהלך 2020 המשכנו ללוות את העיריות ביישום תכנית ברית ערים לאיכות חיים וסביבה.
- לאור מגבלות הקורונה, השקנו סדרת מפגשי עמיתים מקוונים, שעסקו בנושאים הבאים:
  - ניהול תחום הסביבה בעירייה בראי משבר הקורונה.
  - צמצום השימוש בכלים חד פעמיים בעירייה ובעיר.
  - טבע עירוני ככלי לחיזוק קהילתי.
  - אתגרים בקידום תכנית אקלים עירונית.
  - פסולת ומיחזור.
- התנענו מחזור שביעי של תכנית המתמחים לקיימות עירונית של פורום ה-15 בשיתוף עם ביה"ס ללימודי הסביבה באוני' ת"א. במחזור הנוכחי שולבו סטודנטים לתואר שני במחלקת הסביבה ב-10 מערי הפורום.
- שמנו דגש מיוחד על נושא היערכות עירונית למשבר האקלים. במסגרת זו, קיימנו שני מפגשי עיון בנושאים הבאים:
  - הכנת תכניות עירוניות להיערכות למשבר האקלים.
  - מדיניות ארוכת טווח לניהול הנגר בעיר.
  - מפגש שלישי, בנושא אי החום עירוני, יתקיים בחודשים הקרובים.
- מדריך לחגים בריאים – במרץ 2021 פרסמנו מסמך המלצות לרשויות המקומיות לצמצום הפגיעה בבריאות ובסביבה במסגרת חגי ומועדי האביב.

- סייענו בקידום תכנית ממשלתית לאקלים ואנרגיה נקייה בשלטון המקומי, לרבות:
  - סיוע בהכנת מדריך וכלי מיפוי להכנת תכנית אקלים מקומית.
  - פיתוח קול קורא לתמיכה בהאצת תכניות אקלים עירוניות (מחצית מרשויות שזכו ב-2020 הן ערי פורום ה-15). אנו פועלים מול הממשלה לקידום סבב נוסף ב-2021.

חלק ג': תכנון ובניה

22. פורום תיאום רגולציה משותף עם מנהל התכנון

- בשנת 2020 הקמנו פורום משותף של מהנדסי הערים של פורום ה-15 עם אגף רגולציה ותקנות במנהל התכנון במשרד הפנים, שמתכנס כאחת לחודש ודן בסוגיות מרכזיות שעל הפרק, בהן: תיקון 128 לחוק התכנון והבנייה, רישוי זמין ומכוני הבקרה, רישוי עצמי, הנחיות מרחביות, הקלות כמותיות, "תכנון חושב רישוי", תכנית שהיא היתר, תקנות פטור לעבודות במבני תעשייה.

23. הארכת פעילות הותמ"ל

- במהלך 2020 פרסם משרד הפנים תזכיר חוק להארכת פעילות הותמ"ל והרחבת פעילותו לתחומי פעילות נוספים.
- פורום ה-15 גיבש ופרסם את עמדתו בנושא זה – להסכים להארכת סמכות הותמ"ל לגבי התחדשות עירונית, והתנגדות להרחבת סמכויות לתכנון מתחמי תחבורה ציבורית וסביבתם בתוך המרחב העירוני.
- למעבר לנייר העמדה לחצו כאן.

24. תיקון 128 לחוק התכנון והבנייה

- מנהל התכנון מקדם תיקון מקיף לחוק התכנון והבנייה (תיקון 128), הכולל שינויים משמעותיים במספר תחומים הנוגעים לפעילות העירונית, לרבות ביטול ההקלות הכמותיות, סמכות לוועדה המקומית לקבוע ייעוד ציבורי בחלק ממבנה חדש (לא רק בהתחדשות עירונית), צמצום ההנחיות המרחביות, הרחבת סמכויות הותמ"ל לתכנון בתחומי הערים, התחליף לתמ"א 38, ונושאים נוספים.

- הפורום גיבש נייר עמדה עם הערותיו והשגותיו ביחס לתיקון, שעיקריו הוצגו בדיון שקיימה המועצה הארצית לתו"ב.
- למעבר לנייר העמדה לחצו כאן.
- המשך קידום הצעת החוק ממתין להקמת ממשלה חדשה.

25. תקנות הפטור (תעשייה)

- בשנה האחרונה הממשלה מקדמת תקנות חדשות למתן פטור מהיתר בניה לעבודות בנייה קלות במבנים של מפעלי תעשייה.
- הרציונל הוא להפחית את "העומס הרגולטורי" המוטל על מפעלי התעשייה בהגשת בקשות להיתרי בניה עבור ביצוע עבודות פשוטות, שאין להן השפעות סביבתיות או מרחביות משמעותיות, בדגש על עבודות מחויבות המציאות מבחינה טכנית או רגולטורית (קרי: כתוצאה מדרישת רגולטור).
- פורום ה-15 מרכז את המו"מ בנושא הזה מול משרדי רה"מ, האוצר, הכלכלה, מינהל התכנון, התאחדות התעשיינים ומש"מ.
- לקראת סוף אפריל 2021 הגענו להסכמות סופיות עם הממשלה, ובהן הישגים חשובים:
  - התקנות יוגדרו כהוראת שעה לתקופה של 5 שנים.
  - התקנות לא יחולו על הגורמים הבאים: מפעלים העוסקים בזיקוק נפט, תחנות כוח, משרדים.
  - התקנות לא יחולו על מבנים ועבודות המכילים או יכילו חומרים מסוכנים.
  - התקנות לא יחולו על מגרשים שנבנו לפי תכניות ישנות.
  - תנאי להתחלת עבודות – תשלום כל האגרות וההיטלים.
  - היקף המתקנים והמערכות בהם יחול הפטור מהיתר צומצם משמעותית, ביחס לבקשות התעשייה בתחילת המו"מ, כדי למקד את זה אך ורק בפעולות הכרחיות, דחופות ומחויבות המציאות, כאמור.
- התקנות יעלו לאישור המועצה הארצית לתו"ב ככל הנראה ביוני 2021.

26. תיקון לתמ"א 49 – תכנית מתאר ארצית למוסדות בריאות

- מנהל התכנון מקדם תיקון לתמ"א 49, במטרה לעבות את הפרישה של שירותי בריאות בקהילה.
- התיקון מגדיר את היררכיית ופרישת מוסדות הבריאות במרחב העירוני (מהרמה השכונתית לכלל עירונית).
- גילינו לאחרונה שוועדת העורכים של התמ"א הציעה בטיוטה, כי מוסדות הבריאות בקהילה ימוקמו בעדיפות ראשונה בקרקע ציבורית, ורק היכן שלא ניתן לאתר קרקע ציבורית אזי יוקמו בשטחים סחירים. כל זאת בהחלטה ארצית או מחוזית ומעל לראש של הוועדות המקומיות.
- פנינו ביחד עם מש"מ למינהל התכנון עם התנגדות ליוזמה הקיצונית הזאת. דרישתנו היא שהקצאת קרקע ציבורית לשימוש זה יהיה חייב בקבלת הסכמת הרשות המקומית. כמו כן, הדגשנו שכיום חלק ניכר משירותי הבריאות פועלים על בסיס עסקי, ולכן אין שום סיבה שלא ימצאו את מקומם גם בשטחים סחירים.

27. פרויקט המטרו

- פורום ה-15 שותף במו"מ מול משרד האוצר, הפנים וגופים ממשלתיים נוספים בנוגע להיבטים כספיים ומשפטיים שנגזרים מסוגיית הפיצויים מכוח סעיף 197 של חוק התו"ב.
- במסגרת זאת, מקודמים בימים אלה מגוון פתרונות באפיקים תכנוניים, משפטיים ומימוניים.
- כמו כן, מנכ"ל הפורום חבר בוועדת העורכים של תמ"א 70 האמונה על תכנון התחנות/מתחמי התחנות בתוואי המטרו.

28. קורס "העיר הישראלית 2030: תכנון מחוץ לקופסה"

- במהלך 2020 התקיים מחזור שלישי של קורס הדגל של פורום ה-15 – "העיר הישראלית 2030: תכנון עירוני מחוץ לקופסה", בשיתוף עם עמותת מרחב – התנועה לעירוניות, ועם מרכז השלטון המקומי.
- הקורס הציג את הכלים החדשניים והמתקדמים ביותר לתכנון עירוני, המיושמים בהצלחה בערים מובילות בעולם, להתמודדות עם האתגרים של התחדשות עירונית, בנייה חדשה וגידול האוכלוסייה העירונית, וכלל הרצאות מפי המרצים המובילים בארץ, סדנאות מעשיות וסיור מעשיר.
- המחזור הרביעי ייפתח ב-10.5.21

חלק ד': תכנית עבודה

29. תכנית עבודה שנתית של פורום ה-15

למעבר לעיקרי תכנית העבודה לשנת 2021 לחצו כאן.

****